

VISQUE PREPARATINI YOSHGA BOG‘LIQ TO‘R PARDANING MAKULA DEGENERATSIYASIDA QO‘LLASH

Dilrabo Baxodirovna Sabirova

Samarqand davlat tibbiyot universiteti, O‘zbekiston

Oftalmologiya kafedrasida katta assistenti

ANNOTATSIYA

Tadqiqotda nAMD (neovaskulyar yoshga bog‘liq makula nasli) bo‘lgan 25 bemor (25 ko‘z) ishtirok etdi. Ularning 13 nafari ayol, 12 nafari erkak edi. Tadqiqot Yusupov A.A. Clinic MChJ. Standart tekshirish usullaridan tashqari, barcha bemorlar RS-3000 Advance2 asbobi (NIDEK, Yaponiya) yordamida optik kogerent tomografiyadan (OKT) o‘tkazildi. Barcha bemorlarga standart yuklash sxemasi bo‘yicha Vizque® ko‘z ichi in‘ektsiyalari o‘tkazildi - 3 oylik in‘ektsiya. Ularning barchasi bitta jarroh tomonidan steril operatsiya xonasida preparatni tibbiy qo‘llash bo‘yicha ko‘rsatmalarga muvofiq (6,0 mg / 0,05 ml dozada) amalga oshirildi.

Kalit so‘zlar: *yoshga bog‘liq makula nasli, dori Visque, optik kogerent tomografiya, ko‘z ichi in‘ektsiyalari.*

ABSTRACT

The study involved 25 patients (25 eyes) with nAMD (neovascular age-related macular degeneration). Among them were 13 women, 12 men. The study was conducted at Yusupov A.A. Clinic LLC. In addition to standard examination methods, all patients underwent optical coherence tomography (OCT) using the RS-3000 Advance2 instrument (NIDEK, Japan). All patients underwent intraocular injections of Vizque® according to the standard loading scheme - 3 monthly injections. All of them were performed by one surgeon in a sterile operating room in accordance with the instructions for the medical use of the drug (at a dose of 6.0 mg / 0.05 ml).

Keywords: *age-related macular degeneration, drug Visque, optical coherence tomography, intraocular injections.*

KIRISH. Rivojlangan mamlakatlarning kattalar aholisida markaziy ko‘rishning yo‘qolishi va ko‘rishning buzilishining asosiy sabablaridan biri yoshga bog‘liq makula nasli (AMD) [1, 2]. Shuni ta’kidlash kerakki, AMDda ko‘rishni yo‘qotish holatlarining 80% dan ortig‘i xoroidal neovaskulyarizatsiyaning shakllanishi va uning oqibatlari, xususan: ekssudatsiya, retinal qon ketishlar va diskiform chandiqlar natijasida kuzatiladi [3, 4]. Hozirgi vaqtda neovaskulyar AMD (nAMD) patogenezida qon tomir endotelial o‘shish omili (VEGF) disregulyatsiyasining etakchi roli isbotlangan [5, 6]. nAMDni davolashda zamonaviy yutuqlar birinchi navbatda neoangiogenezni bostiradigan dori vositalaridan faol foydalanish bilan bog‘liq. Ranibizumab 2008 yilda nAMD ning anti-VEGF terapiyasi uchun Rossiya Federatsiyasida ro‘yxatga olingan birinchi dori edi [6-7]. Ushbu preparat VEGF-A ning barcha izoformlariga ta’sir qiluvchi insoniyashtirilgan rekombinant monoklonal antikorning antigen bilan bog‘lovchi Fab fragmentidir. 48 kDa bo‘lgan ranibizumabning past molekulyar og‘irligi uning yangi hosil bo‘lgan tomirlarning VEGF retseptorlari bilan o‘zaro ta’sir qilish uchun retinal qatlamlari orqali yaxshi kirib borishini ta’minlaydi [7]. Ammo klinik tajribaning rivojlanishi bilan bir qator bemorlarda ushbu preparatga qarshilik yoki taxifilaksiya borligi ma’lum bo‘ldi. Bundan tashqari, ularning nAMD bilan og‘rigan bemorlarning umumiy populyatsiyasidagi ulushi ancha yuqori: 10% dan 50% gacha [1-2]. Brolucizumabning strukturaviy asosi ranibizumab va aflibersept bilan solishtirganda ancha past molekulyar og‘irligi (~ 26 kDa) bo‘lgan insoniyashtirilgan bir zanjirli antikor fragmentidir. Bu xususiyatlar VEGF-A VEGFR1 va VEGFR2 retseptorlari bilan bog‘lanishini muvaffaqiyatli inhibe qilishga imkon beradi. HAWK va HARRIER ko‘p markazli tadqiqotlariga ko‘ra, intraretinal va subretinal suyuqlikni kamaytirishga erishishda brolucizumabning klinik samaradorligi afliberseptga qaraganda sezilarli darajada yuqori (30% yoki undan ko‘p) edi.

Maqsad: yoshga bog‘liq makula degeneratsiyasi (AMD) bo‘lgan bemorlarda xoroidal neovaskulyarizatsiyani davolashda brolucizumabning bevosita klinik samaradorligini tahlil qilish.

ADABIYOT TAHLILI VA METODOLOGIYA. Materiallar va usullar

Tadqiqotda nAMD bo'lgan 25 bemor (25 ko'z) ishtirok etdi. Ularning 13 nafari ayol, 12 nafari erkak edi. Tadqiqot uchun qo'shilish mezonlari: faol CNV mavjudligi, oldingi antiangiogenik terapiyaning yo'qligi. Qo'shmaslik mezonlari: oldingi antiangiogen terapiya tarixi. Tadqiqot Yusupov A.A. Clinic MChJ. Standart tekshirish usullaridan tashqari, barcha bemorlar RS-3000 Advance2 asbobi (NIDEK, Yaponiya) yordamida optik kogerent tomografiyadan (OKT) o'tkazildi. Angiografiya rejimida (angio-OCT) neovaskulyar kompleksning lokalizatsiyasi va maydoni, yangi hosil bo'lgan tomirlarning zichligi va qalinligi, subretinal neovaskulyar membrananing shoxlanishi va perfuziyasi aniqlandi va davolashdan keyin ularning dinamikasi baholandi. Bundan tashqari, retinaning fotosensitivligi Maia mikroperimetriyasi (CenterVue, Italiya) yordamida baholandi. Barcha bemorlarga standart yuklash sxemasi bo'yicha Vizque® ko'z ichi in'ektsiyalari o'tkazildi - 3 oylik in'ektsiya. Ularning barchasi bitta jarroh tomonidan steril operatsiya xonasida preparatni tibbiy qo'llash bo'yicha ko'rsatmalarga muvofiq (6,0 mg / 0,05 ml dozada) amalga oshirildi. Davolash samaradorligining mezoni quyidagi ko'rsatkichlarning ijobiy dinamikasi bo'ldi: BCVA, CTS mikronlarda, makula hajmi (OM) mm³. Diagnostik tekshiruvlar boshlang'ich bosqichda va brolocizumabning har 3 ta in'ektsiyasidan keyin o'tkazildi. Kuzatuv muddati 4 oy edi.

NATIJARLAR. Tadqiqot natijalari

Bemorlarning o'rtacha yoshi 68±5 yil (58 yoshdan 74 yoshgacha). 15 ko'zda oftalmoskopiya dastlab parafoveolyar ravishda neovaskulyar AMDning tipik oftalmoskopik belgilarini aniqladi: subretinal kulrang-yashil CNV fokuslari, ko'plab "qattiq" druzenlar, retinal bir nechta qon ketishlar. OKT tasvirlarida pigment epiteliysi sathidan yuqori bo'lgan katta hajmli giperreflektiv shpindel shaklidagi maydon mavjudligi aniqlandi (1-rasm).

MUHOKAMA. Angio-OCT ma'lumotlariga ko'ra, barcha 15 ko'zda tasvirdagi fusiform sohaga mos keladigan zonada turli intensivlikdagi halqa shaklidagi tomirlar tarmog'i mavjud edi. Bundan tashqari, makula zonasidagi 5 ta ko'zda, heterojen

hiperrelektiv tarkibga ega optik asab boshining 1,5 dan 2 diametrli maydoni bilan neyroepiteliyaning ekssudativ ajralishi aniqlangan. Har bir in'ektsiyadan keyin CTS va OMning pasayishi va BCVA ning ortishi qayd etildi. O'rganilayotgan preparatning 3-in'ektsiyasidan so'ng, CTS va OMDa statistik jihatdan sezilarli pasayish va boshlang'ich darajaga nisbatan BCVA da o'sish kuzatildi. Subyektiv ravishda barcha bemorlar operatsiya qilingan ko'zlarda markaziy ko'rish sifati va kontrasti yaxshilanganligini qayd etdilar.

XULOSA. nAMDni davolashda yangi Vizque® preparatining 3 ta standart yuklash in'ektsiyalarining klinik natijalari shuni ko'rsatdiki, har bir in'ektsiyadan keyin makula sohasining asosiy morfometrik ko'rsatkichlari - CTS va OMDa progressiv statistik jihatdan sezilarli pasayish kuzatildi. Bu o'rtacha qiymatlarning o'sishi bilan birlashtirildi

ADABIYOTLAR RO'YXATI

1. Сабирава, Д. Б., Юсупов, А. А., Искандаров, Ш. Х., Кадырова, А. М., & Тулакова, Г. Э. Клиническая оценка озонотерапии и криопексии у пациентов с герпетическим кератитом // *Точка зрения. Восток–Запад*, (2016). (1), 147-149.
2. Сабирава, Д. Б., Тулакова, Г. Э., & Эргашева, Д. С. Комплексное лечение диабетической макулопатии путем применения пептидного биорегулятора "Ретиналамин" и лазеркоагуляции сетчатки // *Точка зрения. Восток-Запад*, (2017). (2), 114-116.
3. Сабирава, Д. Б., Искандаров, Ш. Х., Косимов, Р. Э., Эргашева, Д. С., & Юсупов, А. А. Совершенствование лечения герпетических кератитов с использованием озона в виде газа через очки аппарата "Орион-си" // *Российский общенациональный офтальмологический форум*, (2015). 1, 159-163.
4. Сабирава, Д. Б., Облоёров, И. Х., & Хазратова, Д. Ф. КЛИНИКО-ЭПИДЕМИОЛОГИЧЕСКИЕ ОСОБЕННОСТИ ВЕСЕННЕГО КАТАРА И ЛЕЧЕНИЕ ИММУНОКОРРЕГИРУЮЩИМИ СРЕДСТВАМИ // *НАУЧНЫЕ ИССЛЕДОВАНИЯ*, (2019).52.

5. Сагтарова, Х. С., Жалалова, Д. З., & Бектурдиев, Ш. С. Причины слепоты и слабовидения при сахарном диабете // *Академический журнал Западной Сибири*, (2011). (6), 27-28.
6. Тулакова, Г. Э., Сабирова, Д. Б., Хамракулов, С. Б., & Эргашева, Д. С. Отдалённые результаты ксеносклеропластики при миопии высокой степени // *Научный форум. Сибирь*, (2018). 4(1), 80-80.
7. Хамидова, Ф. М., Амриддинова, Ш. А., & Очилова, Н. Н. Ретиналамин в комплексном лечении больных с осложненной прогрессирующей миопией // *Ответственный редактор*, (2012). 3, 727.
8. Юсупов, А. А., Бобоев, С. А., Хамракулов, С. Б., Сабирова, Д. Б., & Косимов, Р. Э. Взаимосвязь функциональных и анатомо-оптических параметров глаза при врожденной близорукости // *Вопросы науки и образования*, (2020). (22 (106)), 44-53.